

10. septembril
1927.

V. aastakäik.

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit. Toimetaja: H. Avikson.

Tellimise hind:		Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Aastas Mk.	500.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi	1 lhk. Mk. 3000, 1/2 lhk. Mk. 1500,
Pooles aastas "	250.—	uul. Nr. 12.	1/4 lhk. Mk. 800, 1/8 lhk. Mk. 400.
Üksik number "	25.—	Telefon Nr. 4—72.	Omavalitsustele 30% hinnal-
1923 aastak. "	50.—	Jooksev arve: Eesti Panga Tal-	alandust.
1924 " "	300.—	linna osakond Nr. 609.	Dokumentide kaotamise kuu-
1925 ja 1926 a. ä "	500.—		lutused k. 50 dokumendi pealt

Ilmub 20 korda aastas, iga kuu 10. ja 25. päeval, mai, juuni, juuli ja augusti kuudel ainult 10. päeval.

SISU:

Seisukoht maaomavalitsuse seaduse kohta	Lhk.	241
Maavalitsuse tegevus arvudes:		
Majandusosakond	"	242
Maaomavalitsuste esituskogude ja valitsuste liikmed (järg)	"	243
Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja omavalitsuste tegevus	"	245
Tartumaa vallavolikogude 1927 a. valimiste tagajärgede kokkuvõte	"	246
Bibliograafia	"	253
Küsimused ja vastused	"	253
Kuulutused	"	240, 254

Teadaanne.

Põltsamaa emade ja laste nõuande punkt
on avatud 1. augustist s. a. jaoskonna arst Dr. Ruus'i juures.

Vastuvõtmine igal pühapäeval, teisipäeval ja reedel kella
10—12 e. l.

Maavalitsus.

*Valmistän igasugu ehituste plaane
ja võtan oma peale linnade, alevite
ja platside planeerimise töid.*

*Arhitekt August Tauk,
lõpetanud väljamaa kunstide akadee-
mia arhitektuur fakulteedi.*

*Address: E. Maaomavalitsuste Liidu
kaudu, Tallinnas.*

Maaomavalitsuste 10. aastase juubeli
puhuks ilmunud

„Maaomavalitsus“ Nr. 11/12

on eraldi tellides veel talitusest saada.

Hind üksikult 75 marka eks.

Sel ajal, kui Teie veel seadusi,
nende muudatusi ja muudatuste muu-
datusi „Riigi Teatajate“ paksudest
aastakäikudest higistades ja pahan-
dades otsitè, sel ajal, kui Teie kaht-
lete, kas leitud seadus või selle para-
grahv veel maksev on, lahendavad
teised raskuseta ja kahklemata küsi-
mused, sest neil on kasutada

„Sundnormide kogu maa- omavalitsuste kohta“

10 vihku, sest nad on selle kogu
tellijad.

Selle sundnormide kogu ainuke
tellimise koht on: Tallinn, S.-Roosi-
krantsi Nr. 12 „E. Maaomavalits. Liit“.

Õnnetus käib inimesi mööda —

sellepärast hoidke, et tema Teid ootamata ei taba. — Seda teha võimaldab Teile

Eesti Omavalitsuste Kinnitus Aktsia Selts „OMA“,

kes teostab:

tulekinnitusi, elukinnitusi ja rahekinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavara kapitaalid üle 14.000.000 marka.

Soodsad kinnitustingimised. — Kõik kasu rahvale tagasi.

Seltsi juhatus: TARTUS, Lihaturg 7.

Omavalitsused, võtke osa Seltsi tegevusest nii aktsiate omandamise, kui ka varanduste
„Oma“ seltsis kinnitamisega.

Seisukoht maaomavalitsuse seaduse kohta.

Eesti Maakondade Liidu nõukogu poolt vastu võetud põhilased tulevaste omavalitsuste seaduste jaoks.

Maaomavalitsuste seaduse väljatöötamiseks on E. Maakondade Liit, alates 1923 aastast, põhimõtteid kaalunud ja ajajooksul järgmised põhilased väljatöötanud, millest uute põhimõtetenähtena ellu juba viidud vahepeal maksuma pandud seadustega pt. pt. 17 ja 24 nimetatud põhilased:

1. Omavalitsuste seaduste väljatöötamisel tuleb väljaminna seisukohast, et aluseks tulevad võtta meil juba väljakujunenud vahekorrad, neid seadusega fikseerides ja muudatusi tehes neis asjades, mille muutmist tegelik elu nõuab, selle juures silmaspidades, et omavalitsuste korraldus põhiseaduse mõttele vastaks.

2. Iga omavalitsus-liigi jaoks tuleb oma eriseadus anda.

3. Omavalitsuse üksusteks on linn, maakond, vald ja alev oma senistes piirides.

4. Vallad alla 1000 elanikuga, kus geograafiline seisukoht seda lubab, tulevad liita teiste naabri valdadega. Keskmine valla suurus peaks olema 2000—3000 elan.

5. Maa piiride muutmine võib sündida asjaosaliste poolte nõusolekul. Mittenõusoleku puhul otsustab küsimuse Vabariigi Valitsus. Valdade liitmise ja nende piiride muutmise küsimus, kus liitumise alla kuuluvad vallad vabatahtlikult ei liitu ega oma piirid ei muuda, otsustab sunduslikult maavolikogu.

6. Alevid tulevad maadest lahutada, nii majanduslikult kui ka administratiivselt; järeelvalve suhtes kuuluvad alevid Siseministeeriumi alla.

7. Kodanikkude kuuluvus kogukondadesse peab omavalitsuse seaduses äramääratud olema.

8. Kuigi põhiseadusega põhimõtteliselt meie omavalitsustele kõige laiema kompetentsi piirid võimaldatud, kuigi omavalitsustele on õigus antud kõik teha, mis nendele otsekohe keelatud pole, ja nende ülesanne on teha kõike seda, mille teostamiseks eriametkondi loodud pole, kuigi sellepärast otsem tee oleks omavalitsuste seadustes üksikult ühelügeda, mis nende võimkonda ei kuulu, — tuleks, arvesse võttes maksvat meeolu ja riigistamise

tendentsi, riigiasutuste kätte ülesannete teostamise andmise püüdi, teiselt poolt kaheastmelist omavalitsust, ometi omavalitsuste seadustes näitlik nimekirj tuua nende asjade kohta, mis teatud liigi omavalitsuste võimupiiri kuuluvad.

9. Riigivõimu teostatakse kohtadel omavalitsuste kaudu. Eriti kuuluvad omavalitsuste võimkonda (kompetentsi) rahvaharidus, tervishoid, hoolekanne, teed, post, telefon, põllumajandus, rahva julgeolek, hea kord jne. Niisama peaks alluma omavalitsusele kõigi otsekoheste maksude määramine; maa välispolitsei peaks alluma maavalitsustele, kus juures maavalitsuse ja keskvalitsuse vahekorra määrab ära seadus.

10. Kohalistele omavalitsustele tuleb kindlustada maksude määramise alal autonoomia.

11. Valla- ja maaomavalitsused on kollegiaalsed asutused. Valla- ja maavanemate ja liikmete erilised kohused ja õigused määratakse ära seaduses.

12. Omavalitsuse seadus peaks äramäärama volikogu ja valitsuse vahekorra.

13. Otstarbekohasuse järeelvalvet omavalitsuse tegevuse üle ei ole.

14. Praegu maksev järeelvalve teostamine kord tulevases omavalitsuse seaduses selles mõttes täiendada, et maavalitsustele õigus antakse vallaomavalitsustele nende otsusi tagasi saata ümberotsustamiseks, kui neis seaduse rikkumisi on ette tulnud. Jääb vallavalitsus tagasisaadud otsuse juurde, siis protesteeritakse selle vastu praegu maksva korra järele.

15. Maavalitsuste otsuste vastu protesteerimine peab sündima Siseministri otsekoheisel korraldusel.

16. Valimistest võtavad osa (aktiivne valimisõigus) teatud omavalitsuste üksuste alalised elanikud.

17. Passiivne valimise õigus (õigus valitud saada) maa esituskogusse on ainult selle maa ja selle maa linnade alalistel valimisõiguslistel kodanikkudel, valla esituskogusse ainult selle valla kodanikkudel.

18. Valimised toimetatakse iga nelja aasta järele.

19. Et omavalitsuste suured ülesanded vastavaid omavalitsustegelasi nõuavad, kuna praegune valimise viis sarnaste isikute valimist ei kindlusta, tuleb valimine viia enam individuaalsele alusele, ja selleks toimetada valimisi Soome süsteemi järele.

20. Omavalitsuste täidesaatvad orgaanid valitakse sama aja peale, kui omavalitsuse esituslised asutused (volikogud).

21. Enne tähtajalised uued valimised võivad ettevõetud saada valdades maa-

valitsuse ettepanekul maavolikogu kinnitamisel, maades Vabariigi Valitsuse ettepanekul Riigikogu kinnitamisel.

22. Omavalitsused võivad vabatahtlikult sihtühisusi luua, ehk eneses sihtringkondi ellu kutsuda.

23. Maa- ja vallavalitsuse liikmed peavad vähemalt 25 a. vanad olema.

24. Vallasekretär on alaline vallavalitsuse ametnik. Vabastamise kord tuleb seaduses ettenäha.

Maavalitsuste tegevus arvudes.

Majandusosakond.

Majandusosakonna ülesandeks on: maa-valitsuse kassa, kapitalide ja varanduste valitsemine; maavalitsuste eelarvete kokkuseadmine osakondade poolt saadud andmete põhjal, maksude ning koormatuste jaotuse ja sissenõudmise korraldus seaduste, määruste ja maavolikogu otsuste ning juhtnõuõride põhjal; maavalitsuse raamatupidamine; maavalitsuse majapidamise eest hoolitsemine, inventaari muretsemine; maa-valitsuse asutuste arvepidamise korraldamine ja järelvalve; järelvalve, et m.-v. osakonnad ja asutused rahalistes asjades eelarve piirides tegutseksid; aruannete kokkuseadmine.

1. juuliks 1926. a. oli ametnikke majandusosakonnas: *)

	Raamatup.	Arveametn.	Asjaaj.	Kassahoidja
Harjumaal	2	1	1/2	1
Järvemaal	2	1	1	1
Läänemaal	1	1	1	1
Petserimaal	2	—	—	1
Pärnumaal	2	—	1	1
Tartumaal	3	—	1	1
Viljandimaal	2	1	1	1
Virumaal	2	—	1	1
Võrumaal	2	—	1/2	1

Saaremaal on ametid mitme osakonna vahel jaotatud. Valgamaalt andmed puuduvad.

Raha läbikäik.

Maavalitsuse nimetus	1925. a. käis raha kassast läbi (Sisset. ja väljam. kokku)
Harju	260.979.798.—
Lääne	161.114.748.—
Petseri	165.556.834.—

*) Praegu on ametnikkude arv mitmel pool väiksem.

Pärnu	189.778.494.—
Saare	147.297.959.—
Tartu	253.126.317.—
Valga	91.224.193.—
Viljandi	173.588.788.—
Viru	328.616.317.—
Võru	165.980.342.—

Maavalitsuste ärilised ettevõtted 1-ks jaan. 1926. a.

Ärilised ettevõtted olid:

Lääne maavalitsusel oli äriliste ettevõtetena Vigala ja Penijõe mõisa majapidamised.

Petseri maavalitsusel — maakonna apteek
Petseri haigemaja juures.

Saare maavalitsusel — Saaremaa maak. apteek.

Valga maavalitsusel — Kaagjärve vabrik, jahuveski, laualõikamise vabrik, tärklise vabrik, mehaaniline töökoda.

Viru maavalitsusel — Turbatööstus ja elektrijaam Kunda-Arus ja Maakonna apteek Rakveres.

Võru maavalitsusel — Võru hobusepostijaam.

Harju, Tartu, Viljandi ja Pärnu maavalitsustel ärilisi ettevõtteid ei ole.

Kapital ärilistes ettevõtetes.

Maavalitsuse nimetus	Äril. ettevõtetes oli maakonna kapitali 1-ks jaan. 1926. a.
Lääne	3.250.231.—
Petseri	449.561.—
Saare	1.364.167.—
Valga	734.027.—
Viru	9.566.692.—
Võru	1.438.690.—

Maavalitsuste kinnisvarad.

Peale „Maaomavalitsus“ Nr. 6—1927. a. lehek. 92, Nr. 9 — lehek. 140 ja Nr. 10 — lehek. 156 ülesloetud koolimajade, loomakliinikute ja haigemajade olid maavalitsustel järgmised kinnisvarad 1-ks juul. 1926. a.:

Lääne maavalitsusel:
Kivi- ja puumaja Haapsalus
krundi ja kõrvalhoonet. Mk. 1.380.000.
Mõisamaa vanadekodu saun „ 280.000.
Kokku Mk. 1.660.000.

Petseri maavalitsusel:
2 maja Petseri linnas . . . Mk 2.000.000.
2,30 tiinu maad Lauras . . . „ 250.000.
Semstvo koolid „ 4.869.480.
Kokku Mk. 7.119.480.

Pärnu maavalitsusel:
Maaval. maja Pärnus Mk. 3.150.000.
Seisuste kaotamise seaduse
põhjal ülevõet. koolimajad „ 12.084 000.
Kokku Mk. 15.234.000.

Saare maavalitsusel:
2 maja Kuresaares kõrval-
ruumidega, kolme posti-
jaama hooned, haigemaja
ja Laidjala algkoolimaja Mk. 6.064.250.
Peale selle hindamata sei-
suste kaot. seaduse põh-
jal saadud varad: Laste-
kodu kõrvalhoonetega,
Uue-Lõve hobusekasva-
tustalu, Elme asunduse
Ansjala tee- ja õömaja
hoone, Uue-Lõve algkooli-
maja.

Tartu maavalitsusel:
Maavalitsuse maja Tartus Mk. 6.024.744.
Valga maavalitsusel:
10 koolimaja Mk. 2.035.000.
Viljandi maavalitsusel:
2 maja Viljandis Mk. 5.880.000.
Viru maavalitsusel:
Loomakliinik Jõhvis Mk. 1.043.000.
Maavalitsuse maja Rakvere
vallas (eelarve j.) 11.335.871.
Kokku Mk. 12.378.871.

Võru maavalitsusel:
End. kihelk. koolimajad Mk. 9.702.000.
Peale selle hindamata Kähri,
Mõniste ja Röpina end.
ap. õigeusu koolimajad.

Harju maavalitsusel:
Tallinnas kolm maja krun-
diga (1921. a. hind.) Mk. 3.000.000.
752 r.-s. maad Loksal ühes
maja ja kõrvalhoonetega „ 475.000.
Rapla postijaama hooned „ 234.000.
Kokku Mk. 3.709.000.

Praeguse aja hindade järele oleks mit-
med kinnisvarad märksa kallimad, kui ees-
pool toodud.

Peale 1. juulit 1926. a. on omale majad
omandanud maavalitsuste asukohaks Järva
ja Valga maavalitsused.

Maavalitsuste varandusseis (koondatult)
on toodud „Maaomavalitsuse“ Nr. 11/12.
s. a., lehek. 234 ja 235.

Maaomavalitsuste esituskogude ja valitsuste liikmed.

Järg. *)

Järvamaa.

I. 1917. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

Maatameeste rühma nimekirjast: 1. Kreideberg, Johannes; 2. Kleitsmann, Alfred; 3. Tamberg, Elsa; 4. Kuudeviita, Jaan; 5. Käsebier, Tõnis; 6. Paalberg, Johannes; 7. Söödor, Jüri.

Maarühma nimekirjast: 8. Kotsar, Kustav; 9.

*) Et järgnevad nimekirjad alles siis toimetusse jõudsid, kui eelmine maaomaval. juubelinumber juba valmis oli, pidid nad sellest numbrist välja jääma.

Kask, Mihkel; 10. Sõnajalg, Jakob; 11. Janson Richard.

Enne volituste lõppu lahkusid nõukogust J. Kreideberg ja K. Kotsar, kelle asemele kutsuti Kalm, Rudolf ja Indermitte, Karl.

II. 1921. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

Põllumeeste rühma nimekirjast: 1. Sipsaka, Tõnu; 2. Linkhorst, Eduard; 3. Kuuskler, Hans; 4. Vahter, Aleksander; 5. Tamjärv, Mihkel; 6. Veimer, Mart.

Rahvaerak. nimekirjast: 7. Paalberg, Johannes; Tööerakonna nimekirjast: 8. Sõnajalg, Jakob;

9. Ruus, Jaan; 10. Söödor, Jüri; 11. Laupa, Gustav; E. Sotsialdemokr. T. P. nimekiri: 12. Venda, Mihkel; 13. Krabi, Voldemar.
Iseseisv. sotsial. nimekirjast: 14. Meerits, Jakob; 15. Silm, Eduard.

III. 1924. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

Asun., riigirentn. kand. nimekirjast: 1. Torbo, August; 2. Saar, Jakob; 3. Kinkberg, Oskar.

E. Sots. Tööl. Partei nimekirjast: 4. Oinas, Aleksander; 5. Krabi, Voldemar.

Tööerakonna nimekirjast: 6. Sõnajalg, Jakob. Põllumeeste nimekirjast: 7. Janson, Richard.

Tööräha ühise väerinna nimek.: 8. Malmberg, Otto.

Eesti rahvaerak. ja Kristl. rahvaerakonna nimek. 9. Kuusik, Paul.

Põllumeeste kogu nimek.: 10. Ukareda, Valde; 11. Linkhorst, Eduard; 12. Rebane, August; 13. Jürmann, August; 14. Kuuskler, Hans; 15. Kiin, Aleksander.

Enne volituste lõppu lahkusid nõukogust A. Oinas, O. Malmberg, P. Kuusik, A. Rebane ja A. Jürmann, kelle asemele kutsuti Meerits, Jakob, Johanson, Peet, Paalberg, Johannes, Kruusamägi, Karl ja Indermitte, Karl.

IV. 1927. a. valitud maavolikogu liikmed.

Asun., riigir. ja väikepõllup. koonduse kandidaat. nimekirjast: 1. Torbo, August; 2. Kents, Jaan; 3. Saar, Jakob.

Eesti sotsialistliku tööliste partei ja maatööräha kandid. nimek.: 4. Krabi, Voldemar; 5. Merits, Jakob; 6. Spirke, Albert.

Tööerakonna kandid. nimekirjast: 7. Sõnajalg, Jakob.

Põllumeeste kandid. nimek.: 8. Janson, Richard; Põllumeestekogude ja kristliku rahvaerakonna kandid. nimek.: 9. Lossmann, Johannes; 10. Luuk, Kustav; 11. Berendsen, Hermann; 11. Ukareda, Valde; 13. Linkorst, Eduard; 14. Suurkivi, Albert;

Põllumeeste, asun. ja riigirentn. kand. nimekirj.: 15. Grosberger, Josep.

Saaremaa.

I., 1917. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

Sotsial. bloki nimek.: 1. Neps, Mihkel; 2. Kana, val, Feodor — sekretär; 3. Ermus, Feodor — esimees; 4. Pallas, Timofei; 5. Velvelt, Aleksander; 6. Schumann, Aleksei; 7. Teis, Peeter; 8. Kommel, Mihkel; 9. Verlin, Anton.

Põllum. nimekiri: 10. Kadarik, Sergei; 11. Koov, Mihail; 12. Külaots, Ivan; 13. Oks, Johannes.

Kristl. nimek.: 14. Rahamägi, Hugo, lahkus 22. III 1920. a., tema asemele Riidu Jalakas; 15. Punab, Aleksander.

II., 1921. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

Eesti sotsialdemokr. Tööliste partei nimekirjast: 1. Vassili, Teis; 2. Aleksander Kärner, lahkus 28. II. 21. a., tema asem. Gustav Vaher; 3. Karl Leppik — nõukogu abiesimees; 4. Karl Johani p. Leppik.

Tööerakonna nimekirjast: 5. Aleksander Kaar; 6. Jaan Vaga; 7. Ivan Orb.

Põllumeeste kogude nimek.: 8. Mihail Koov; 9. Sergei Kadarik — nõukogu esimees; 10. Anton Valt; 11. Jaan Tulk; 12. Johan Külaots; 13. Ado Nõulik.

Tööliste ja vabadikkude nimekirjast: 14. Kirill Kummits.

Kristliku rahvaerakonna nimek.: 15. Eduard Punab.

III., 1924. a. valitud maak. nõukogu liikmed.

E. Sotsialistl. tööliste partei: 1. Kärner, Aleksander, — 24. III. 24., tema asemele Al-der Rand. 2. Ulk, Kirill — 15. II. 26. a., tema asemele Vassili Teis; 3. Piipuu, Aleksander; 4. Leppik, Karl; 5. Eitea, Feodor.

Asun., riigirentn. ja väikemaapidajate koondus: 6. Laus, Riidu; 7. Kadarik, Sergei.

Tööräha ühise väerinna nimek.; Johann Ellam; (Siseministri määrusega nimekiri tühistatud).

Kristl. rahvaerak. nimek.; 9. Allik, Aleksander.

Põllum. kogude ja riigirentn. nimek.: 10. Nõu, Mihail; 11. Ots, Johan — 1. IV. 24. a., tema asemele Lukner, Mihail; 12. Merits, Jüri; 13. Grumm, Martin; 14. Sepp, Eduard; 15. Külaots, Johan.

Tööerakonna nimekirjast: 16. Kaar, Aleksander

IV., 1927. a. valitud maavolikogu liikmed.

Põllumeeste kogude ja kristl. rahvaerak. koondus: 1. Lember, Georg; 2. Mähle, Hermann; 3. Nõu, Mihail; 4. Väärtnõu, Andrei; 5. Sepp, Karl-Eduard;

6. Liiv, Peeter.

Asun., riigirentn. ja väikemaapidajate koondus: 7. Kerkel, Jaan; 8. Kerves, Eduard.

Eesti sotsialistl. tööliste partei; 9. Teder, Vassili; 10. Leppik, Karl; 11. Piipuu, Aleksander; 12. Neps, Mihkel; 13. Rander, Eduard; 14. Valvas, Vassili; 15. Lattik, Arnold.

I. maakonnavalitsuse liikmed (1917. a.).

Enne Saksä okupatsiooniaegne (3. VIII. 1917. a. valitud).

Kaasik, Kirill — esimees. Kanaval, Feodor — sekretär. Velvelt, Aleksander; Neps, Mihkel — liikm. Pärast okupatsiooniaegne (20. XI. 1918. alates.).

Grünthal, Theodor — esimees, lahkus 26. VIII. 1920. a.; Kanaval, Feodor — sekretär; Saksä vangist tagasi 22. XI. 1918. a. Kesküla, Johannes — liige, lahkunud 29. I. 1919. a. Velvelt, Aleksander — liige, lahkunud Asut. kogusse 23. VI. 1919. a. Neps, Mihkel — liige; Saksä vangist tagasi 4. XII. 1918. a.; lahkunud Asutavasse kogusse 28. III. 1919. Simptmann, Johannes — liige 7. jaan. 1919. a. kuni 15. apr. 1919. a. Maripuu, Karl — liikme aj. k. t. 29. I. — 5. IV. 1919. a. Kärner, Aleksander — abiesimees 15. IV. 1919. a.; esimees 26. VIII. 20. a.; abiesimees 31. III. 1921. a. Aulik, Adolf — liige 29. III. — 15. IX. 1919. a. Kommel, Mihkel — liige 15. IV. 19. a. — 26. VIII. 1920. a. Leeber, Mihkel — liige 5. IV. — 1. X. 1916. a. Tiis, Aleksander — liige 7. Vil. 19. a. — 26. VIII. 20. a. Dr. Pöder, P. — liige 21. IV. 19. a. — 26. VIII. 20. a. Velvelt, Aleksander — liige 1. X. 19. a. — 26. VIII. 1920. a. Janson, Aleksei — liige 19. XII 1919. a.; abiesimehe kohale 1. VIII 20. a. Sepp, Aleksander — liige 26. VIII 1920. a. Dr. Martinson, Hans — liige 8. XI 20. a. Tamm, Karl — liige 13. XII 20. a. — 14. I 1921. a. Paas, Reinhold — liige 18. I 21. a.; esimees 21. IV. 1921. a. alates. Haab, Jaan — liige 26. VIII 1920. a.

II. maakonnavalitsuse liikmed.

1. Paas, Reinhold — esimees (põllum.), lahkus 29. VII 1923. a. 2. Kärner, Aleksander — abiesimees (sots.) lahkus 8. mail 1922. a. 3. Kanaval, Feodor — sekretär (tööerak.). 4. Tamm, Karl — maaval, liige (sots.), lahkus 8. V 1924. a. 5. Sepp, Aleksander — maav. liige (tööerak.) 1. I 1924. a., aj. esimees 29. VII — 19. IX 23. a. 6. Dr. Martinson, Hans — maav. liige, maak. arst; lahkus 8. V 1822. a. maaval. liikme kohalt. 7. Koov, Mihail — maaval, liige (põllum.) lahkus 29. juulil 1923. a. 8. Haab, Jaan — kontrolöör (tööerak.) lahkus 8. V

22. a, 9. Kuskov, Aleksei — valitud 4. VII 23. a. maaval. liikmeks, 19. IX, 23. a. abiesimeheks (erap.).
10. Neps, Mihkel — valitud 19. sept. 23. a. maav. esimeheks (sots.).

III. maavalitsuse liikmed.

1. Neps, Mihkel — esimees (sots.). 2. Lauri, Peeter — abiesimees (põllum.), lahkunud 1. I 25. a., tema asemele valitud Steinberg, Bruno (põllum.).
3. Ots, Johan — liige (põllum.). 4. Haab, Jaan — sekretär (põllum.).

IV. maavalitsuse liikmed (1927. a.).

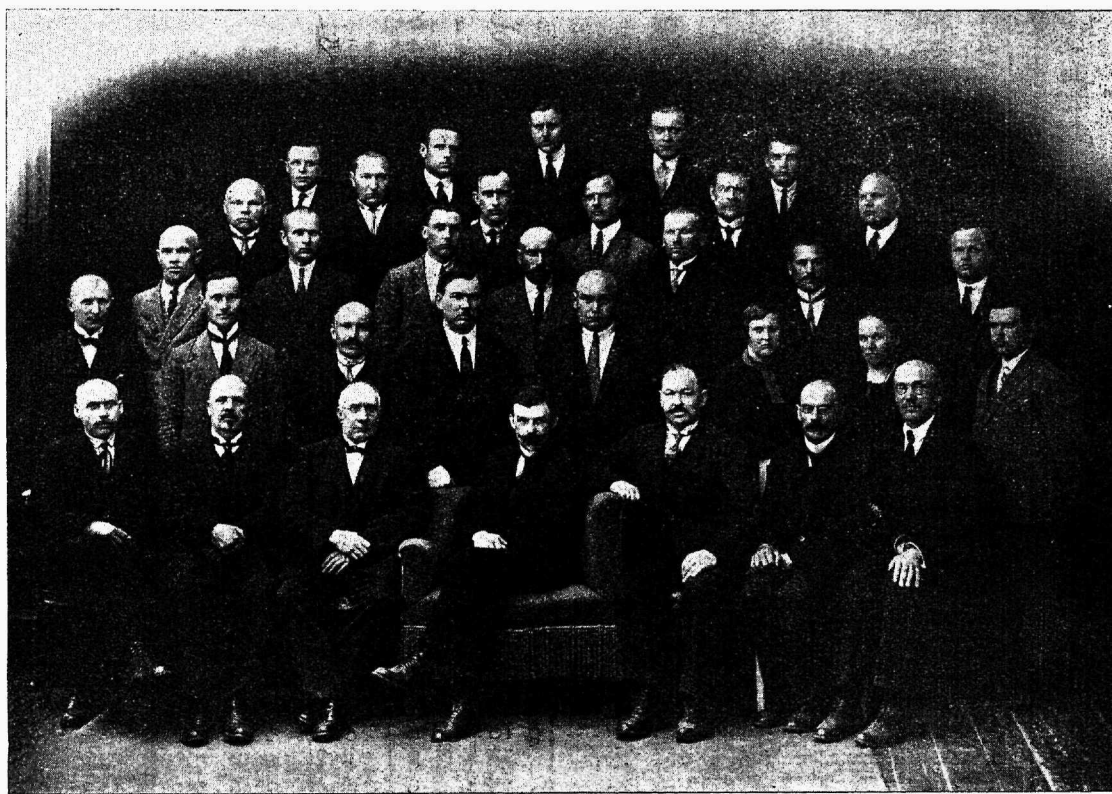
1. Neps, Mihkel — esimees (sots.). 2. Steinberg, Bruno — abiesimees (põllum.).

Märkus: Valitud oli Johannes Bormann (asun.) abiesimeheks, kuid ametisse kutsumisel ära ütelnud, mispärast eelmisest maavalitsusest Bruno Steinberg kuni uue valimiseni ametisse jäi.

3. Kerves, Eduard — sekretär (asun.). 4. Tamm, Karl — liige (sots.).

Eesti Maaomavalit. Liidu ja omaval. tegevus.

E. M. Liidu poolt 18.—21. juunini s. a. korraldatud vallasekretäride kursused Viljandis.

Eesti Maakondade Liit — Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Vabariigi Valitsus kinnitas 31. aug. Eesti Maakondade Liidu põhikirja muutmise, mille järele Eesti Maakondade Liidu asemel tuleb tarvitada nimetust Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu nõukogu koosolek.

Liidu III. nõukogu II. koosolek peetakse

ära 8. ja 9. sept. Haapsalus järgmise päevakorra läbiharutamiseks:

1. Avamine ja juhatuse valimine.
2. Hoolealuste registreerimise küsimus — ref. J. Matvei.
3. Hoolekande seaduse muutmise küsimus ja hoolekande kavad — ref. palutud K. Pajos ja A. Tobro.
4. Sisemin. peasekretär E. Maddison'i referaat III. rahvusvahelise administratiiv-teaduste kongressi tööde üle.

Tartumaa vallavolikogude 20. ja 21. veebruaril

Järjek. Nr.	Valla nimetus	Volinikkude arv	Valimistel võitlenud kandidaatide nimekirjade arv	Valijate üldine arv	Valimistel antud häälte arv	Valimistest osavõtnute %/o	Valimistel			
							Asunikku, riigirentn. ja väikepõllup. koondus		Eesti rahvaera-kond	
							Hääli	Kohti	Hääli	Kohti
1	Aakre	16	13	1096	743	65	—	—	—	—
2	Ahja	23	10	1821	1197	64	160	3	—	—
3	Alatskivi	18	7	1281	900	70	107	2	—	—
4	Aru	15	4	592	415	70	—	—	—	—
5	Avinurme	25	14	2772	1334	48	—	—	—	—
6	Elistvere	19	9	1377	847	59	109	2	—	—
7	Haaslava	17	5	1136	844	74	128	2	21	—
8	Hellenurme	15	4	319	229	71	180	12	—	—
9	Härjanurme	15	8	730	523	71	—	—	—	—
10	Jõgeva	19	4	1512	972	64	—	—	—	—
11	Kaarepere	17	8	1137	655	57	—	—	120	3
12	Kambja	17	8	1265	910	71	114	2	—	—
13	K.-Võnnu	25	10	2393	1687	70	262	4	—	—
14	Kasepää	22	9	1830	1093	59	—	—	—	—
15	Kavastu	24	11	1747	1086	60	—	—	—	—
16	Kavilda	17	7	1239	827	66	—	—	—	—
17	Kirepi	15	3	403	275	68	—	—	—	—
18	Kodijärve	15	17	874	674	78	266	7	—	—
19	Kokora	15	7	622	453	42	—	—	—	—
20	Kongota	15	3	896	496	55	136	4	—	—
21	Kudina	24	14	2124	1593	75	150	1	270	4
22	Kuremaa	19	6	1262	868	69	239	5	176	4
23	Krüüdneri	18	10	1290	1049	81	—	—	—	—
24	Laeva	15	5	924	617	66	—	—	—	—
25	Laiuse	22	11	1695	1160	68	77	—	222	5
26	Lohusuu	19	5	1221	690	56	—	—	—	—
27	Luke	15	6	590	446	75	—	—	—	—
28	Luunja	15	6	905	621	68	168	3	31	1
29	Meeksi	17	12	1185	901	76	127	3	92	2
30	Meeri	18	11	1320	908	69	292	7	—	—
31	Mäksa	18	9	1182	821	69	136	3	45	1
32	Pala	22	11	1380	875	48	—	—	53	1
33	Paluperä	16	10	1018	770	75	141	3	—	—
34	Pangodi	15	6	829	450	54	—	—	—	—
35	Peipsiäärne	25	8	2167	1609	74	—	—	—	—
36	Pilkuse	15	9	424	318	75	113	6	—	—
37	Puurmanni	18	11	1292	779	60	348	8	—	—
38	Päidla	15	4	603	425	70	—	—	—	—
39	Pühajärve	16	6	1007	899	89	—	—	—	—
40	Raadi	19	9	1338	828	62	314	8	—	—
41	Ranna	16	5	1005	534	53	33	1	—	—
42	Rannu	18	6	1502	928	61	108	2	—	—
43	Rasina	16	16	948	722	76	—	—	134	*3
44	Roela	16	8	1035	662	64	—	—	108	3
45	Ropka	15	7	915	621	67	—	—	101	2
46	Rõngu	18	7	1278	1021	79	—	—	134	2
47	Saadjärve	17	8	1184	951	80	343	7	—	—
48	Saare	17	6	976	641	65	140	4	—	—

1927. a. valimiste tagajärgede kokkuvõte.

võistelnud kandidaatide nimekirjad, rühmitatuna poliitiliste parteide järgi, said:															
Eesti sotsia- listlik tööliste partei		Kristlik rahvaera- kond		Põllum. kogud		Töö- erakond		Kesk- rühmad		Muud kodan- lised rühmi- tused		Muud sotsia- listlikud rühmitused		Mitme- sugused	
Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti
161	4	—	—	187	4	—	—	263	6	68	1	63	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	434	9	464	9	138	2
144	3	—	—	—	—	—	—	55	1	379	7	214	5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	9	176	6	—	—
—	—	—	—	—	—	56	1	213	4	795	16	74	1	192	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	195	5	104	2	422	10
386	9	—	—	275	6	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	361	11	108	3	53	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	455	8	517	11	—	—
—	—	—	—	145	4	—	—	—	—	286	7	99	3	—	—
363	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	1	352	7
111	2	—	—	—	—	—	—	—	—	637	10	281	4	328	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1083	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	722	16	133	3	226	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	364	8	222	4	239	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	7	134	8	—	—
33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	5	38	—	118	3
85	3	—	—	—	—	—	—	—	—	132	5	—	—	234	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	231	7	127	4	—	—
—	—	—	—	229	4	—	—	—	—	139	2	334	5	468	8
242	5	—	—	210	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	888	15	67	1	91	2
—	—	—	—	140	3	—	—	—	—	190	4	287	8	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	478	10	344	7	33	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	305	8	201	6	168	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	321	10	—	—	125	5
—	—	—	—	208	16	—	—	—	—	—	—	214	5	—	—
—	—	—	—	195	4	—	—	28	—	137	3	40	1	282	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	3	158	3	217	5
—	—	—	—	233	6	—	—	91	1	83	2	231	5	—	—
—	—	—	—	107	3	—	—	—	—	183	4	—	—	529	14
—	—	—	—	—	—	—	—	55	1	380	9	194	3	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	66	1	193	7	148	6	42	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1394	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	205	9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	41	1	40	1	119	3	227	5
—	—	—	—	—	—	—	—	147	5	—	—	—	—	278	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	1	806	15
—	—	—	—	139	3	—	—	80	2	—	—	135	2	160	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	336	10	165	5	—	—
225	4	—	—	—	—	—	—	—	—	362	8	230	4	—	—
—	—	—	—	282	7	—	—	—	—	130	3	130	3	46	—
177	4	—	—	182	5	—	—	25	—	170	4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	5	188	4	138	4
292	6	—	—	—	—	—	—	—	—	553	10	—	—	40	—
—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	149	3	283	5	138	2
29	—	—	—	91	2	—	—	198	6	74	2	108	3	—	—

Järjek. Nr.	Valla nimetus	Volinikkude arv	Valimistel võistelnud kandidaatide nimekirjade arv	Valijate üldine arv	Valimistel antud häälte arv	Valimistest osavõtnute %	Valimistel			
							Asunikkude, riigirentn. ja väikepõllup. koondus		Eesti rahvaera-kond	
							Hääli	Kohti	Hääli	Kohti
49	Sootaga	17	6	1105	753	68	—	—	—	—
50	Tammistu	15	4	593	335	56	195	9	—	—
51	Torma	25	10	2279	1235	54	61	1	75	1
52	Tähtvere	19	4	1074	767	71	—	—	—	—
53	L.-Tähtvere	21	9	1526	770	50	—	—	—	—
54	Uderna	15	6	466	285	50	76	4	23	1
55	Ulila	15	6	758	480	63	—	—	137	5
56	Vaimastvere	16	4	1049	561	53	—	—	—	—
57	Valguta	15	6	930	626	67	—	—	59	1
58	Vara	15	10	883	540	61	255	7	—	—
59	Vana-Kuuste	18	6	1291	970	75	—	—	—	—
60	Vastse-Kuuste	16	6	954	659	69	—	—	—	—
61	Vana-Otepää	15	13	703	507	71	—	—	—	—
62	Vastse-Otepää	15	9	426	328	77	91	4	66	3
63	Vesneri	15	5	552	418	75	—	—	—	—
64	Vorbuse	15	4	178	135	75	—	—	—	—
Valdades kokku .		1125	501	72443	48236	66,5	4.869	124	1.867	42
Protsentuaals. said hääli ja kohti:							10,2	11,0	3,87	3,74

5. Omavalitsustegelaste kongressi korralduse küsimus.

6. E. Maaomavalitsuste Liidu juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine.

7. Koosolekuni päevakorda tõusvad küsimused.

Sellest Liidu nõukogu koosolekust võtab loodetavasti osa ka siseminister J. Hüner-son.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu uued liikmed.

Liidu põhikirja § 7 alusel registreeris Liidu juhatuse Liidu liikmeteks:

Harjumaa vallad — esitaja Jaan Gefria, Laitse vallavanem.

Viljandimaa vallad — esitaja Julius Ott, Uue-Võidu vallavanem.

Virumaa vallad — esitaja Gustav Püss, Rakvere vallavanem.

Võrumaa vallad — esitaja Aleksander Kirrop, Lasva vallavanem.

Pärnumaa vallad — esitaja Johan Miller, Tahkuranna vallavanem.

Valgamaa vallad — esitaja Andres Eichenbaum, Patküla vallasekretär

Läänemaa vallad — esitaja Aleksander Einseln, Vaiknalt.

Petserimaa vallad — esitaja valimata.

Õpetajate palkade puuduva osa

asjus esines Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatuse märgukirjadega Riigivanemale ja vastavatele ministritele, Liidu juhatuse käis 19. augustil Rahaministri ja 29. augustil Riigivanema jutul, kuid senini on küsimus veel lahendamata. Kui maavalitsustelt kogutavad täielikud andmed maavalitsuste rahalise seisukorra kohta esitakse Riigivanemale, tuleb küsimus lahendamisele.

Maavalitsuste asjaajamise lihtsustamine ja ühtlustamine.

Ajajooksul, kus kõik kokkutõmbamise tähe all läheb, on kantseilise asjaajamise lihtsustamine hädatarvilik. Osa lihtsustamisi on juba täielikult omavalitsustest, suur osa aga keskvallitsustest. Keskvallitsuste korraldustest on juba asjaajamine on ühtlane kõigis maavalitsustes, nendest enestest on juba korras on aga väga suured lahku-minekud.

Juba läinud aastal 18. augustil saatis Eesti Maaomavalitsuste Liit maavalitsustele ankeet lehe praeguse asjaajamise korra ja muudatuste vajaduse kohta. Küsimused peaksid sellega kohapeal läbikaalutud olema. Et lihtsustamisi ja ühtlustamisi mitte kauges tulevikus asjaks jätta, kuigi

võistelnud kandidaatide nimekirjad, rühmitatuna poliitiliste parteide järgi, said:

Eesti sotsia- listlik tööliste partei		Kristlik rahvaera- kond		Põllum. kogud		Töö- erakond		Kesk- rühmad		Muud kodan- lised rühmi- tused		Muud sotsia- listlikud rühmitused		Mitme- sugused	
Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti	Hääli	Kohti
—	—	—	—	301	7	—	—	—	—	109	2	289	7	38	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	6	—	—	—	—
—	—	—	—	281	6	—	—	61	1	756	16	—	—	—	—
—	—	—	—	203	5	—	—	—	—	173	4	390	10	—	—
—	—	—	—	174	5	—	—	119	3	267	8	209	5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	6	81	4	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	128	4	161	5	53	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	419	12	138	4	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111	2	254	7	200	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	6	66	2	—	—
301	6	—	—	—	—	—	—	—	—	668	12	—	—	—	—
—	—	40	1	200	5	—	—	—	—	200	5	218	5	—	—
—	—	—	—	77	3	—	—	111	3	111	3	—	—	208	6
32	1	—	—	119	6	—	—	—	—	—	—	—	—	20	1
—	—	—	—	—	—	—	—	161	5	257	10	—	—	—	—
—	—	—	—	43	5	—	—	52	6	13	1	27	3	—	—
2581	54	40	1	4021	104	56	1	1803	46	15080	360	8337	197	9167	196
5,45	4,8	0,08	0,08	8,35	9,22	0,11	0,08	3,74	4,1	31,6	32,08	17,4	17,5	19,2	17,4

ankeetlehed mitmel maavalitsusel täitmata, kutsus E. M. Liit 20. ja 21. sept. Tallinna Harju Maavalits ruumidesse küsimuse otustamiseks nõupidamise kokku. Iga maavalitsus saadab nõupidamisele kuni 2 asjaga tuttavat isikut.

Omalitsuste liitude vaheline komitee

pidas 29. aug. koosolekut. Koosolekul lepitati tapamajade maksu tarvitamise seaduse eelnõu § 6 muutmise asjus selles mõttes kokku, et täh. maksust läheb 50% tapamajade ja loomakliinikute ehitamise fondi. Eelnõus oli ainult tapamajade ehitamiseks, millist eelnõu E. M. Liit ei pooldanud.

Maaomavalitsuste kümneaasta juubel.

Kümme aastat harilikul ajal ei ole pikk iga ja pidada kümneaastaseid juubeleid oleks vast üleliigne. — Meie elame aga erakorralistel aegadel. Läheb mööda mitu inimiga, sajad aastad, kuid ei kordu päivi, mis üleelatud 1914—1920. ja järelaastatel. Kibe heitlus, majanduslised raskused, omaste kaotus, siis närveeriv töö ja ülesehitus — see on mis pea iga eestlast kannud on neil aegadel. — Riiklises ja omavalitsuse töös on need aastad aga väärili-

sed tuhandetele aastatele. Seepärast on küllalt põhjust üleelatud meeldetuletada.

Ka maavalitsuste töös on läinud kümme aastat. Need on täis ilmlõpmatut askeldust, ülesehitavat tööd, raskusi, mis mõnegi tege- lase enneaegu hauda viinud, halliks teinud, kuid mis on ka vilja kannud. Kes era- poolelt vaadelda suudab meie praeguse- aja haridusliikumist, tervishoiu seisukorda, hoolekande olusid, teedekorraldust ja muud omavalitsuse tegevusvälja, ning kes neid olusid tundis enne sõda, see peab ütleva, et kümme aastat on meil rohkem ära tei- nud, kui enne sada aastat. Ja selles edus on maaomavalitsusel suuri teeneid.

Juubelipäeval, 14. juulil, pidasid ainult Tartu ja Pärnu maavolikogud juubeli-koos- olekuid, kuna teised maavalitsused seda tähtpäeva järgmisel järjekorralisel koosole- kul tahavad meeldetuletada.

Tartu maavolikogu juubeli- koosolek.

14. juulil kogusid Tartumaa omavalitsus- tegelased maavalitsuse kutsel kokku, et tagasivaadata oma kümneaastase tegevuse peale. Maavalitsuse maja, üks nägusama- test ehitustest kesklinnas, on juba varakult kaunistatud ilupuudega ja lippudega. — Aga ka maavolinikud ja külalised on vara-

kult kohal. Rõõmus mõttevahetamine kestab ruumides. Kadunud on parteidevaheline erinevus, mis omane harilikul tööpäeval.

Kuid seal kõlabki maavolikogu esimehe hra Jansi energilises käes kell ja kutsutud valguvad rohelisega dekoreeritud saali. Kell on 11.

Aktusele oli ilmunud 30 koosolejat, neist 18 volinikku ja 12 külalist.

Aktuse avas volikogu esimees Jans, kes kogu aeg, 10 a., Tartumaa omavalitsuses eesrinnas sammunud. Lühidalt tuletab ta meelde pidupäeva tähtsust ja annab juhutamise üle abiesimehele Mägile. Ka tema on ainuke volinik, kes 10 aastat tööl püsinud. Ainuke maameeste esitaja maalt.

Pidukõnes heidab hra Jans pilku tagasi Eesti omavalitsuse arenemise peale. Temale omase järjekindlusega on ta välja otsinud reljeefsed andmed omavalitsuse seisukorrast Eestis nii kaua, kuni küünivad ajaloolised andmed. Need kõidavad kuulajate tähelepanu. — Tähendab, et maavalitsusel on võidelda tulnud kõik aeg, enamlastega, okupatsiooniasutustega, aga ka oma riigivõimuga. Ka viimane ei ole maaomavalitsusi õieti hinnanud, õieti tunnustanud. Peatudes üksikute momentide juures omavalitsuse raskes töös ja võitluses, peatub kõneleja ka oma üleelamuste juures. Omal ajal, kui sõda möllamas, tagandati hra Jans nimelt ametist selleaegsete võimukandjate poolt, kuigi ta midagi seadusevastast ei teinud ega kellegile vastu ei hakkanud, kuigi ta ka kõiki heaks ei kiitnud, mis sel ajal sündis. Lõpuks soovib, et Eestis püsima jääks demokraatiline vaim, et kaoks parteilised diktatuuri katsed.

Peale selle avaldasid oma mälestusi veel vanemad omavalitsustegelased Pärilin ja Priimägi. Kui veel ettelõetud tervitustelegrammid Eesti Maakondade Liidult, Valga maavolikogu juhatajalt ja mitmed teised, asuti töökoosolekule.

Töökoosolek kestab kella 1—3 ja $\frac{1}{2}$ 5—7 õhtu. Päevakorras on 11 punkti, mille otsustamine läbi läheb üksmeelse töötuju tähe all.

Kõigepealt vaadatakse läbi ja võetakse vastu sundmäärus tuleõnnetuste vastu võitlemiseks Tartumaal, mis juba korda 4 päevakorras seisnud, kuid ikka edasi lükatud. Edasi kinnitatakse terve rida valdade kinnisvara ostu-müügi lepinguid, valitakse mõned liikmed ärimaksu komiteesse ja kinnitatakse maakonna pítseri ja vapi kirjeldus ja tarvitamismäärused. Kui veel vastuvõetud lisaelarve Vasula koolile mõisa

asundustalu ostmise kulude üle 1.550.000 marga peale, lõppes koosolek.

Vabepeal viibisid maavolinikud ja külalised „Vanemuises“ ühisel lõunal, kus veel mitmed mälestused meelde tuletati. Lõunal puudus üksmeelse tahte tõttu alkohol täieste. —jel.

Pärnu maavolikogu juubelikoo-
solek.

Loorberitega ja lilledega ilustatud koosolekute saali kogusid kell 12 p. maavolikogu ja maavalitsuse liikmed, maavalitsuse ametnikkude pere ja kutsutud võõrastest Siseministeeriumi peasekretär E. Maddison, I. maavolikogu esimees H. Raid, endine maavalitsuse liige ja praegune Viljandi maavalitsuse esimees H. Lauri, endised maavalitsuse liikmed Hansschmidt, Kool, M. Raud ja Maurer.

Ajaloolise istungi avab päevakohase kõnega maavolikogu esimees Joh. Fuks, kriipsutades alla maavalitsuse tähtsat osa meie riigi loomisel. Tema ettepanekul mälestatakse vaikse püstiseismisega Eesti vabaduse märtrit Jüri Vilmsi, kes langes võitluses meie iseseisvuse ja omavalitsuse aate eest, siis Tartu rahu kangelast ja esimest Eestimaa kubernerit Jaan Poskat, poliitilise vägivaldla ohvriks langenud end. maavolikogu liiget Jaak Nanilsoni ja surma läbi lahkunud end. maavolikogu liiget Jaan Oja.

Järgnevail tervitustel rõhutab Siseministeeriumi peasekretär E. Maddison, et Eesti võib olla uhke, omades demokraatlikumaid ja liberaalsemaid omavalitsusi maailmas. Keskvalitsus tugeneb omavalitsustel, need omakorda rahval — on need mõlemad tugevad, on tugev ja püsiv ka riik.

Heanaaberlikke tervitusi toob Viljandi maavalitsuse esimees H. Lauri, alla kriipsutades rõõmustavat nähtust ja ühtlasi tähtsat asjaolu, et maavalitsuse peres hulk töömehi leidub, kes seal püsinud maavalitsuse loomise momendist peale.

Esimese maavolikogu esimees H. Raid, öelnud tervitusi, tuletab meelde, et koosviibijate hulgas ka juubilaare leidub: maavolinikud Jaan Leesmann ja M. Laarmann on omal kohal maaomavalitsuse loomise momendist peale ja praegune maavalitsuse esimees Jüri Markson on ka algusest peale maavalitsuse teenistuses, tõustes ametniku kohalt esimehe vastutusrikkale kohale tänu oma tublidusele ja töökuusele. „Valitav omavalitsus riigivõimu teosta-

jaks koha peal!" — olgu meie hüüdsõna, lõpetab H. Raid.

Volinik M. Laarmann kriipsutab alla, et juba 50 aastat tagasi seadis meie suurim teerajaja C. R. Jakobson üles kindlad põhimõtted laialdasel rahva usaldusel seisva maaomavalitsuse kohta.

Ametnikkude esitaja A. Tohv tervitab juubelikoosolekut selles mõttes, et kuigi maaomavalitsuse töö juurde tulnud on uusi mehi ja pääsenud maksvusele uusi vaateid ja hinanguid, kuid ometi püsima jääks

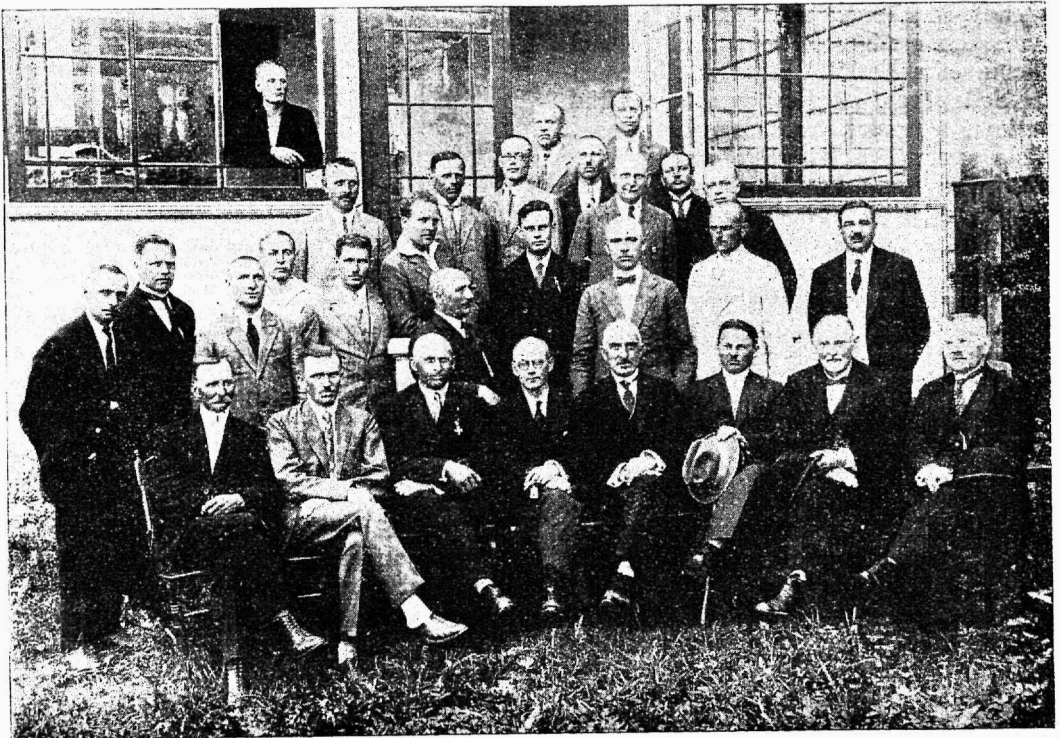
omavalitsuse elusoone teise järele, sellepärast — read koomale!" lõpetab ta.

Veel tervitavad volinik J. Veisson, end. maavolikogu liige A. Hansschmidt ja telegrammi teel terve rida endiseid Pärnu maaomavalitsuse tegelasi eesotsas Omavalitsuste Liiduga.

Maavalitsuse esimees kannab ette sisuka ja kujuka ülevaate Pärnu maaomavalitsuse loomisest ja 10 aastast tegevusest. Algab ühe meie tuntud omavalitsuse tegelase väitega, et „omavalitsus on oma sisu

Piit IV, Pärnu maavolikogu juubelikoosolekult.

(Ülesvõetud maavalitsuse maja aiarõdu ees).

Istuvad (vasakult paremale): IV, maavol. liige P. Teng, end. maavalits. liige H. Lauri, IV, maavol. esimees J. Fuks, siseminist. peasekretär E. Maddison, maavol. esimees J. Markson, I–IV, maavol. liikmed M. Laarmann ja J. Leesment, I, maavol. esimees H. Raid.

see vana vaim, mis valitses siis, kui tuli töötada ööd ja päevad — ühes käes relv, teises sulevars, kui olemas oli vaid ühine maavalitsuse pere, valitses üksmeel volikogu, valitsuse ja ametnikkude vahel. See vaim on vaid köitnud ametnikke maaomavalitsuse külge, hoolimata parematest oludest riigiasutustes. Ja see vaim suudab kindlasti ka päästa maaomavalitsusi enneaegsest surmast. „Kirves on puu juurte küljes, ta raiub katki ühe maa-

järele kõige täielikum kodanlik vabadus, sest kõik teised vabadused tõrjuvad ainult vägivalda tagasi, nad on kaitsevallid avaliku võimu vastu, kuna aga omavalitsus juba ühe osa sellest võimust kodanikkude eneste kätte usaldab". See põhimõte on lõonud läbi kõigi haritud Lääne-Euroopa riikide juures, eriti aga maailma demokraatia ja riikliku korra eeskujuna juures — Inglismaal, kus isegi politsei on omavalitsusele alluv. Kah-

juks puudub sellest arusaamine meil, mitte ainult rahva hulgas, vaid isegi meie riigi elu juhtivate tegelaste seas. Ja ei ole ka ime, sest meil puudus kuni 1. juulini 1917. a. omavalitsus, kes oleks kodanlisi vabadusi kasvatand ja arendand, kes oleks õpetand laiemaid rahva hulki hindama kodanikkude vabaduste väärtust. Meie omavalisus on alles lapsekingades, ta on alles sündimas ja juba lauldakse talle riigi keskvalitsuse ametnikkude inspiratsioonil ja algatusel surmalaulu, et siis püha Bürokratsius võiks seda julgemalt pidustada!

„Ei oleks olnud 1918. a. rahva usaldusel tugenevaid omavalitsusi, kellele tuge da võis meie noor riigivõim — ei oleks meil ka praegu vaba Eestit!“ rõhutab M/v. esimees. Sellepärast on kergemeelsus nüüd, mil meie riigi keskaparaat omale vaevalt jalad alla saanud, tulla välja omavalitsuse likvideerimise kavadega. Omavalitsused olid juba siis riiki ülesehitamas ja sõjaväge varustamas, kui praegusi rohkearvulisi pea- ja teisi „valitsusi“ veel ei olnud.

Pärnu maaomavalitsuse tegevuse kohta tähendab J. Markson, et see olnud on väga produktiivne ja viljarikas. Ja seda peamiselt selle tõttu, et maavalitsuse pere on olnud väga püsiv: suur protsent ametnikkudest on ametis maavalitsuse algupäevist peale. Ametnikud omavad suure vilumuse ja asjatundlikkuse.

Ametalalisi kuritegusid ei ole maavalitsuses ette tulnud, millest riiklikkudes asutustes pea igapäev siin seal juttu on.

Ametnikkude koosseisu on maavalitsus vähendanud 1921. aastaga võrreldes 50% võrra (1919. a. oli teenistuses 26 inimest, 1921. a. — 32, 1923. — 27, 1926. — 22 ja 1927. — 17), nii et riigi keskvalitsuse etteheited sel alal osutuvad ülekohtustena ja põhjenevad nähtavasti asjatundmatusel.

Sama teevad maavalitsuse administratsioonikulud välja maavalitsus eelarvest — 1923. a. 11,6%, 1925. a. — 7,2% ja 1927. a. — 8,2%. Samal ajal on meie riigi administratsioonikulud riigi eelarvest ligi 40 ehk isegi enam protsenti. Jällegi piltlik näide, kust vaja esijoonel koondama ja kulusid kokkutõmbama hakata.

Lõpusõna ütleb maavolikogu esimees Joh. Fuks, kes alla kriipsutab maaomavalitsuse suurt tööd ja teeneid, nii meie riigi ülesehitamisel, kui ka Pärnumaa elu

korraldamisel — töö tagajärjed paistavad silma igal sammul. Soovib tegevuse jätkamist samas sihis ja ühtmeelt maavolikogu, valitsuse ja ametnikkude pere vahel. „Muisamaa, mu õnn ja rõõm“ võimsatel helidel lõpeb koosolek ülemas meeolus kell 3 päeval.

Koosviibijad pildistatakse. Õhtul on korraldatud kohalikus Rannasalongis omavaheline koosviibimine, kus viibitakse sõbralikus meeolus, kinnitatakse sõprussideid ja luuakse eeldusi üksteise paremaks arusaamiseks.

A. Leinjärv.

E. M. Liidu tervitustelegramm.

Juubeli puhul saatis Liit kõigile maavalitsustele järgmise telegrammi:

Kümne aastase tegevuse juubeli puhul tervitab volikogu ja valitsust ning soovib, et edaspidist tegevust õnnistaks 1. juuli 1917. a. üksmeelne vaim, et töövili oleks ideaalse demokraatlise omavalitsuse oma.

Eesti Maakondade Liit.

Mitmed maavalitsused oma vastus-telegrammides töötasid demokraatilise lipu all teisel aastakümnel kindlalt edasi töötada.

Läänemaa vallasekretäride raamatupidamise kursused

peeti Haapsalus 30. aug. — 2. sept. töötuskooli ruumides ära. Kuulajaid kursustel oli 35. Tööd tehti kursustel väga suure huviga ja hoolega.

Kursuste lõpul, peale juhataja-pektori H. Aviksoni lõpusõna kinnitab Lääne Maa-valitsuse abiesimees J. Nurk, et edenenud aeg nõuab paratamatult ka vallaomavalitsustes kahekordist raamatupidamist, avaldab tänu E. Maaomaval. Liidule ja lektorile, kes võimalikuks teinud ka Läänemaa sekretäridel tutvuneda terve rea raamatupid. meetodidega, et nad raamatupid. viisi valikul kaasaraäkida võivad, kuna ta Maa-valitsuse nimel teatab, et viimane pooldab sekretäride poolt vastuvõetavat viisi. Vallasekretäride Seltsi Läänemaa osakonna esimees Keina vallasekretär J. Puss tänab sekretäride nimel kursuste korraldajat ja lektori nähtud vaeva eest ning kriipsutab heameelega alla, et E. Maaomavalits. Liit vallaraamatupid. viisi valiku küsimuses õige tee on valinud, on ärahoidnud tundmata viisi sunduslise maksmapanemise ja tahab otsustajateks teha töötajaid — sekretäre endid — neid asjatundjateks tehes. Kõrgelt hinnates Liidu seisukohte ja tegevust sellel alal palub ta lektori Läänemaa vallasekretäride tänu Liidu juhatusele ja nõukogule edasi anda.

Vallasekretäride raamatupidamise kursused Petseris.

Petserimaa vallasekretäride raamatupidamise kursused E. Maaomavalit. Liidu korraldusel peetakse ära 27.—30. septembrini.

Saaremaa vallasekretäride kursused jäävad tänavu pidamata, sest senini kestis veel sekretäride valimine, nüüd lektorite suhtes aeg hiljaks on jäänud, sest Saaremaal oleks vaja pidada pikaajalised kursused mitmel alal. Kursused peetakse tuleval suvel ära.

Bibliografia.

„Eesti Linnade Liidu Teataja“.

Mai kuul saatis Linnade Liit oma „Teataja“ esimese numbriga välja. Senini on ilmunud kaks numbrit. Linnade Liidu häälekandja paljundakse kodusel teel ja saadetakse liikmetele piiratud arvul maksuta kätte.

Linnade Liidu häälekandja tahab tuua teateid Liidu tegevusest ja saavutustest, omaval. seadusandlusest, samuti ka üksikute linnaomavalitsuste tööst ning tähtsamatist päevaküsimustest kodu- ja väljamaalt.

Kui see häälekandja osutub elujõuliseks, loodetakse, et temast kasvab korrapärane Liidu häälekandja välja.

Maaomavalitsuste juubeli number.

Maaomavalitsuste 10. aastase juubeli puhuks 14. juuliks ilmunud „Maaomavalitsus“ Nr. 11/12 leidis ajakirjanduse poolt tunnustamist, see number tunnustati väärt olema albumi nime kanda, kuna mõni ajaleht ajakirja artiklitest väljavõtted ära trükkis.

Küsimused ja vastused.

Küsimus Nr. 28. Valla korralduskomisjoni liigetele päevarahade maksmisest.

Valla korralduskomisjoni liikmed, popside ja peremeeste esitaja, esitasid vallavalitsusele palve neile päevarahad väljamaksta samas suuruses, kui vallavolikogu liikmed saavad. Vallavalitsus otsustas asja eitavalt, põhjusel, et popside seaduses vallakomisjoni liigete päevarahad ettenähtud ei ole. Kas toimetas ta õieti? Kust peavad komisjoni mehed lõppude lõpuks omi päevarahad saama? —kk—

Vastus:

Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse („Riigi Teataja“ nr. 16—1926 a., sead. nr. 16) § 19 esimese lõike järgi sünnib selle seaduse alla kuuluvate maade korraldamine või eraldamine maakorralduse seaduses ettenähtud korras; sama § teise lõike põhjal kannab maa korraldamise kui ka maa eraldamise kulud, mis maakorralduse seaduses ettenähtud, korraldamise või eraldamise nõudja; kui aga § 1 p. p. b ja c ja märkus 2 ettenähtud maade korraldamisega on seotud ka peakoha korraldamine, siis kannavad neid kulusid mõlemad pooled vastavalt nende koha juures tehtud tööle. Sellest võib järeldada, et maa korraldamise või eraldamise nõudja või mõlemad asjaosalised kannavad ainult neid kulusid, mis maakorralduse seaduse („Riigi Teataja“, nr. 23—1926 a. sead. nr. 21) § 14 ettenähtud, kuna kõik teised kulud (päevarahad ja sõidukulud komisjoni liigetele — maakorralduse seaduse § 79) sel põhjusel, et tähendatud maade korraldamine ja valdamine sünnib maakorralduse seaduses ettenähtud korras, riigi kanda jäävad. Kuid tuleb

tõendada, et ettetoodust võib ka järeldada, et neid kulusid kannavad kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse § 19 teise lõike põhjal asjaosalised või et komisjoni liigetele, (väljaarvatud esimees) päeva- ja sõiduraha üldse ei makseta.

Küsimus 29. Päranduse kasutamise ülesütlemise kohta.

Laura vallavalitsus palub teada, kas pärandusetombu hooldajate nõudmisel ülesütelused varanduse kasutajale kuuluvad vallaomavalitsuse ülesandesse.

Vastus: Ei kuulu.

Petserimaa vallavalitsuste ülesanded on ülesloetud valla semstvo seaduse (Seadl. ja Valits. korr. kogu nr. 122—1917 a., art. 655) § 77.

Küsimus Nr 30. Magasilaenude sissenõudmisest.

Vallavalitsus saatis politseile vanade magasinlaenu sissenõudmise lehed. Politsei keeldus sissenõudmisest, seletades, et nõudmine vastuvaidlemata korras täitmisele ei kuulu. Selle peale esitas vallavolinik nõudepalved rahukohtunikule. Viimane saatis need tagasi määrusega, et magasinlaenu tulevad sissenõuda mitte kohtu-, vaid vastuvaidlemata korras. Missugune seisukoht on õige? —kk—

Vastus:

Magasilaenu tulevad sissenõudmisele vastuvaidlemata korras (Liivimaa Kuberm. Valits. ringkiri 16. septembrist 1894. a. Nr. 2116 ja Senati otsus 9. oktoobrist 1896. a. — v. E. Jakobi „Liivimaa talurahva seadus“ lhk. 362—363).

Küsimus Nr. 31. Venaeagse pensionäri pensioni saamise õiguse kaotamisest.

Venaeagne pensionäär on Ü. N. S. § 111, S. N. S.

§ 269, 373^a p. 3. ja U. N. S. § 18 põhjal parandus-
maija mõistetud 1¹, aastaks ühes U. N. S. §§ 26,
28, 30. ja 31. ning 34. ettenähtud õiguste kaotami-
sega ja tagajärgedega. Kas on vallavalitsusel õigus
sellele isikule pensioni välja maksta jooksva kuu
eest pärast prokuröri teadaande kättesaamist süüdi-
mõistmise üle ja kas kaotab nimetatud pensionäär
üldse pensioni saamise õiguse ning missuguse
seaduse põhjal? Asjast huvitatud.

Vastus:

Veneaegiste pensionäride ajutises teostamise
seaduses („Riigi Teataja“ № 77/78 — 1920. a.,
№ 26 — 1923. a., № 143 — 1924. a.) ettenähtud
toetuse välja maksmine tuleb lõpetada kohtu
otsuse jõusse astumise päevast arvates.

Pensionäär kaotab toetuse saamise õiguse U. N.
S. § 28 põhjal.

Küsimus Nr. 32. Piirivalvurite isiku-
maksu alla kuuluvusest.

Valla piirides elutsevad piirivalvurid paluvad isiku-
maksust vabastamist, toetades sellele, et Ajutise
Valitsuse otsusega 29. I. 19. a. R. T. № 7—1919. a.
on piirivalve sõjaväeline organisatsioon, mis tegut-
seb endise Vene üksiku piirivalve korpuse seaduse
alusel (R. T. № 74/75 — 1922. a. seadus № 41) ja
endise kaitseväge seaduse (S. K. IV. raamat § 37)
kui ka kaitseväeteenistuse seaduse § 35 (R. T. №
43 — 26. a.) alusel on alalises kaitseväes teenijad
vabastatud isikumaksust.

Kas on nende palve põhjendud ning missuguste
seaduste alusel? P. R.

Vastus:

Piirivalve kohta on maksev piirivalve üksiku
korpuse seadus (правила об отдельном корпусе
пограничной сторожки, S. k. VI. k., tolli seadustiku
§ 2 lisa). Selle seaduse järgi (§§ 68, 70, 76—79 j. t.)
tuleb piirivalvurid lugeda tegelikus teenistuses seis-
vateks („на действительной службе“), ainult selle
vahega, et nemad oma teenistust mitte vastavas
kaitseväge üksuses („в войсках“), vaid piirivalves
mööda saadavad. Kaitseväeteenistuse seaduse
(„Riigi Teataja“ № 43 — 1926. a.) § 35 järgi on
alalises kaitseväes teenivad kaitsevälased teenis-
tusaja kestusel vabastatud kogukonna heaks võe-
tavast isikumaksust. Piirivalvurid on tegelikus
teenistuses, kaitsevälased (piirivalve üksiku
korpuse seaduse järgi, „нижние чины“), — järje-
likult tuleb ka neid tähendatud maksust vabasta-
tuteks lugeda. E. M.

Küsimus Nr. 33. Piirivalveväelaste
registreerimisest.

Kas on kohustatud piirivalveväelased kodanlises
korras registreerima ja sellele vastavalt piirivalve
kordonites majaraamatuid pidama?

P. vallavalitsus.

Vastus:

Siseministri määruses majaraamatute kohta
(„Riigi Teataja“ nr. 5—1921 a.) ei ole ära toodud
alus, mille põhjal see maksuma pandud, kuid mäa-
ruse § 5, kus on ettenähtud, et selle määruse vastu
eksijaid karistatakse poliitilises korras, võib jä-
reldada, et siseminister on selle maksuma pannud
mitte sõjaseisukorra seaduse (üldk. asut. sead. §
23 lisa, S. k. II k.) § 19 p. 1, vaid üldseaduste,
s. t. maksva passi seaduse (S. k. XIV k.) põhjal.
Passi seaduse vastavatest paragrahvidest (§§ 153
— 162) selgub, et neis paragrahvides ülesseatud
nõudmised (poliitseile teatamine majasse juurdetul-
nutest ja majast lahunudest ning majaraamatute
pidamine) ei käi sõjaväelaste kohta, kui nemad

teatavate üksustena koos elavad. Nimelt § 157
kõneleb: „в казармах, воинскими чинами зани-
маемых, за необъявление о приѣзжающих и от-
ѣзжающих подвергаются ответу командира
квартирующих войск“ jne., millest järeldada tu-
leb, et tähendatud ülemused on kohustatud tea-
tama ainult nende kohta, kes sellesse üksusse ei
kuulu. Seda sama tuleks ütelda ka piirivalve
kohta.

Kuulutakse maksvusetaks:

1) Johannes Hansu p. Uustalu hobuse-
pass, mis väljaantud Mäetaguse vallava-
litsusest 19. detsembril 1926. a. Nr. 180 all.

2) Jaan Mihkli p. Tagapere hobusepass
Nr 433 väljaantud Lelle vallavalitsusest
10. veebruaril 1922. a.

3) Joosep Laasberg'i hobuse-
pass, väljaantud Rakvere vallavalitsusest
10. detsembril 1924. a. Nr. 92/046315 all
Joosep Valli nimele.

4) Joosep Laasberg'i hobuse-
pass, väljaantud Avanduse vallavalitsusest
9. jaanuaril 1921. a. Nr. 459 all Magnus
Lentsi nimele.

5) Rudolf Mihkli p. Laur'i hobuse-
pass, väljaantud Roela vallavalitsusest 14.
detsembril 1920. a. Nr. 114 all.

6) Johannes Tooma p. Jalakas'e
hobusepassid, väljaantud Roela vallavalit-
susest 4. aprillil 1926. a. Nr. 210 all ja
Rägavere vallavalitsusest 3. novembril
1922. a. Nr. 832 all Aleksander Hansu
p. Tasane nime peale.

7) Hans Mihkli p. Grünberg'i hobu-
sepass, väljaantud Vaikna vallavalitsusest
24. aprillil 1922 a. Nr. 458 all.

8) Jaan Mihkli p. Tagapere hobuse-
pass, väljaantud Lelle vallavalitsusest 10.
vebruaril 1922. Nr. 433.

9) Johannes Hansu p. Uustalu ho-
busepass, väljaantud Mäetaguse vallavalit-
susest 19. detsembril 1926. a. Nr. 180 all.

10) Prokofi Ohtla hobusepass, välja-
antud Mäe vallavalitsusest 19. märtsil
1923. a. Nr. 74 all Johannes Kauni nimele.

11) Nikolai Kosemäe hobusepass, väl-
jaantud end. Slobodka vallavalitsusest 14.
detsembril 1920. a. Nr. 389 all Nikita Hi-
pisto nimele.

Eesti Ajakirjanikkude Liidu loositähti —
loosimine 27. novembr. s. a, I võit 1 milj.
marka — on saada „Maaomavalitsuse“
talitusest. Loosipileti hind Mrk. 100.—